Самостійна робота. Походження та розвиток української мови. Діалекти

20 хв · 12 балів · уміння: Розрізняти правильні й хибні твердження про діалекти, наріччя та їхні ознаки; Добирати правильні пояснення значень діалектних слів; Упорядковувати періоди розвитку мови та старі рукописи в хронологічному порядку; Зіставляти термін чи правило з відповідним прикладом; Визначати, до якого наріччя чи різновиду мови належить приклад; Розпізнавати речення без порушень літературної норми серед типових помилок

Варіант 1

Прізвище, ім'я _____ Клас _____ Дата _____

1. Яке твердження про наріччя НЕ відповідає матеріалу підручника? (1 б.)

А) Територіально українська мова складається з трьох наріч.

Б) Наріччя становить сукупність близьких за визначальними рисами територіальних діалектів.

В) Наріччя є різновидом мови, який уживається лише в середовищі професійних груп.

Г) Наріччя є найбільшою одиницею територіальної диференціації діалектної мови.

2. Оберіть усі правильні пояснення значень діалектних слів. (1,5 б.) Оберіть усі правильні відповіді.

А) Слово маржина означає худобу.

Б) Слово корзаки означає хлів.

В) Слово колешня означає чоботи.

Г) Слово смерека означає ялину.

Д) Слово марець означає березень.

3. Розташуйте періоди розвитку української мови в хронологічному порядку, починаючи з найдавнішого. (2 б.) Розташуйте в правильному порядку.

А) новий період

Б) протоукраїнський період

В) середньоукраїнський період

Г) староукраїнський період

4. Установіть відповідність між поняттям чи правилом і прикладом. (2,5 б.) Кожну літеру можна використати лише один раз, одна літера зайва.

1. Діалектна назва, пов’язана з етнографічними особливостями носіїв говірки 2. Діалектна назва відомої реалії, що має літературний відповідник 3. Стягнена форма дієслова третьої особи однини теперішнього часу 4. Давальний відмінок іменника другої відміни із закінченням -ови	А. калабатина Б. братови В. молодая береза Г. співа Д. колиба

5. Установіть відповідність між прикладом і мовним явищем. (2,5 б.) Кожну літеру можна використати лише один раз, одна літера зайва.

1. пішла-м 2. молоди хлопец 3. ходе, носе 4. міський сленг	А. північне наріччя Б. літературна норма В. південно-західне наріччя Г. південно-східне наріччя Д. соціальний діалект

6. У якому реченні немає порушень літературної норми? (2,5 б.)

А) Біля нашої хати викопали керницю.

Б) Увесь народ згадував визвольну боротьбу.

В) Увесь народ згадував визвільну боротьбу.

Г) Увесь нарід згадував визвольну боротьбу.

Варіант 2

Прізвище, ім'я _____ Клас _____ Дата _____

1. Яке твердження про діалекти НЕ відповідає матеріалу підручника? (1 б.)

А) Територіальний діалект є засобом спілкування людей, об'єднаних спільністю території.

Б) Соціальний діалект уживається в середовищі окремих соціальних, професійних, вікових груп.

В) Сленг деякі вчені трактують як соціальний діалект.

Г) Соціальний діалект об'єднує людей спільністю території.

2. Оберіть усі правильні пояснення значень діалектних слів. (1,5 б.) Оберіть усі правильні відповіді.

А) Слово газда означає хазяїна.

Б) Слово утлий означає міцного.

В) Слово неньо означає батька.

Г) Слово вуйко означає дядька.

Д) Слово сарака означає багатого.

3. Розташуйте давні рукописні пам'ятки за зростанням року створення, починаючи з найдавнішої. (2 б.) Розташуйте в правильному порядку.

А) Пересопницьке Євангеліє

Б) Остромирове Євангеліє

В) Євангеліє Кримковича

Г) Галицьке Євангеліє

4. Установіть відповідність між поняттям чи правилом і прикладом. (2,5 б.) Кожну літеру можна використати лише один раз, одна літера зайва.

1. Нестягнена форма прикметника жіночого роду	А. повная хата

2. Стягнена форма прикметника чоловічого роду 3. Закінчення -еви в давальному відмінку іменника другої відміни 4. Залишок давньої форми дієслова майбутнього часу	Б. коневи В. меш робити Г. носе Д. осінні вітер

5. Установіть відповідність між прикладом і мовним явищем. (2,5 б.) Кожну літеру можна використати лише один раз, одна літера зайва.

1. утва, валка 2. [курч'ати], [ч'ай] 3. узяв тя 4. мовлення людей однієї професії	А. соціальний діалект Б. північне наріччя В. південно-східне наріччя Г. літературна норма Д. південно-західне наріччя

6. У якому реченні немає порушень літературної норми? (2,5 б.)

А) Прошу вас допомогти мені з уроками.

Б) Син ходе до школи пішки.

В) Брат баче, що сестра вже прийшла.

Г) На городі виріс великий бурак.

Джерела:

- Українська мова (Караман) 10 клас, с. 18, 19
- Українська мова (Караман) 10 клас, с. 19
- Українська мова (Караман) 10 клас, с. 19, 20
- Українська мова (Караман) 10 клас, с. 20
- Українська мова (Караман) 10 клас, с. 20, 21, 22
- Українська мова (Караман) 10 клас, с. 22, 23
- Українська мова (Караман) 10 клас, с. 23
- Українська мова (Караман) 10 клас, с. 23, 24